

Bản tin DU LỊCH NINH BÌNH

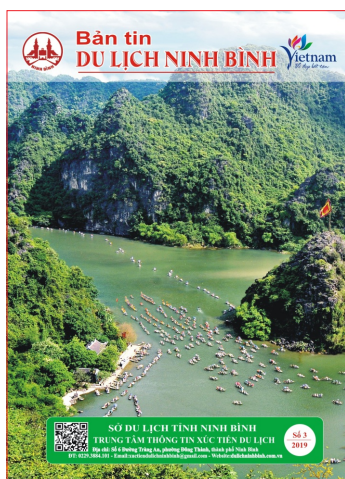

SỞ DU LỊCH TỈNH NINH BÌNH
TRUNG TÂM THÔNG TIN XÚC TIẾN DU LỊCH

Địa chỉ: Số 6 Đường Tràng An, phường Đông Thành, thành phố Ninh Bình
ĐT: 0229.3884.101 - Email: xuctiendulichninhbinh@gmail.com - Website: dulichninhbinh.com.vn

Số 3
2019

TRONG SỐ NÀY

Lễ hội Tràng An - Ảnh: Xuân Lâm

Chỉ đạo nội dung
Hoàng Thanh Phong
Phó Giám đốc Sở Du lịch

Chịu trách nhiệm xuất bản
Phạm Duy Phong
Giám đốc Trung tâm TTXTDL

Ban biên tập
Đặng Tuấn Vũ
Nguyễn Thị Loan
Phạm Thị Giang
Lê Thị Thu Hằng

Thiết kế và trình bày
Lương Văn Lâm

**TRUNG TÂM THÔNG TIN
XÚC TIẾN DU LỊCH**

Địa chỉ: Số 06, đường Tràng An,
phường Đông Thành, TP. Ninh Bình
Điện thoại: 0229.388.41.01

Email: xuctiendulichninhbinh@gmail.com
Website: www.dulichninhbinh.com.vn
www.visitninhbinh.vn

Giấy phép xuất bản số: 04 /GP-XBBT
do Sở Thông tin và Truyền thông
Ninh Bình cấp ngày 06/3/2019
In 300 cuốn, khổ 19 cm x 27 cm
In tại Công ty in Hà Chi, TPNB
Kỳ hạn xuất bản: 04 số/năm
Nộp lưu chiểu tháng 9/2019
(Tài liệu không kinh doanh)

TIN TỨC & SỰ KIỆN

1. Ngành du lịch Ninh Bình tích cực tham mưu công tác chuẩn bị tổ chức Năm Du lịch quốc gia 2020.
5. Quảng bá du lịch Ninh Bình tại Hội chợ du lịch quốc tế thành phố Hồ Chí Minh ITE-HCMC 2019.

XÚC TIẾN DU LỊCH

7. Sở Du lịch Ninh Bình tổ chức khảo sát sản phẩm du lịch nông nghiệp gắn với nông thôn mới.
8. Du lịch Ninh Bình quảng bá trên nền tảng Tiktok.

NÉT ĐẸP QUÊ HƯƠNG

10. Về Cố đô tìm hiểu người mở nền chính thống thủy của dân tộc.
12. Gốm Bò Bát cổ - Nơi khởi nguồn của gốm Việt.
13. Du lịch động Thiên Hà - điểm hẹn đầu thu.
15. Cồn Nổi Kim Sơn - Tiềm năng du lịch biển.
16. Tam Cốc dịu đẹp trong sắc thu.
17. Nghệ thuật hát Xẩm đối với sự phát triển du lịch Ninh Bình.
18. Thiền Sư Nguyễn Minh Không và du lịch văn hóa tâm linh.

22. Phát triển du lịch cộng đồng là nền tảng phát triển du lịch nông thôn bền vững.

DU LỊCH BÓN PHƯƠNG

24. Phát triển du lịch sinh thái cộng đồng xã Hữu Liên (huyện Hữu Lũng, Lạng Sơn).

NGÀNH DU LỊCH NINH BÌNH TÍCH CỰC THAM MURU CÔNG TÁC CHUẨN BỊ TỔ CHỨC NĂM DU LỊCH QUỐC GIA 2020

Hoàng Thanh Phong
Phó Giám đốc Sở Du lịch Ninh Bình

Ninh Bình nằm ở phía Nam đồng bằng sông Hồng, cách thủ đô Hà Nội hơn 90 km, là cầu nối quan trọng trong giao lưu kinh tế - văn hóa - du lịch giữa hai miền Nam - Bắc. Ninh Bình có nguồn tài nguyên du lịch tự nhiên và văn hóa đa dạng, phong phú như: vườn quốc gia Cúc Phương, khu bảo tồn thiên nhiên đất ngập nước Vân Long (Khu Ramsar thứ 9 của Việt Nam), khu Di tích lịch sử văn hóa Cố đô Hoa Lư, khu du lịch văn hóa tâm linh Chùa Bái Đính, nhà thờ đá Phát Diệm...., đặc biệt là Quần thể danh thắng Tràng An - đã được UNESCO ghi danh là Di sản Văn hóa và Thiên nhiên thế giới, Di sản hỗn hợp đầu tiên của Việt Nam và Đông Nam Á.

Nhằm khai thác tiềm năng thế mạnh du lịch của tỉnh, những năm qua, Tỉnh ủy, HĐND, UBND tỉnh Ninh Bình đã ban hành nhiều chủ trương, chính sách về phát triển du lịch. Vì vậy, du lịch tỉnh Ninh Bình trong những năm gần đây đã có bước phát triển mạnh mẽ: Giai đoạn 2010 - 2018 có mức tăng trưởng bình quân 12,5 %/năm; Riêng 8 tháng đầu năm 2019 ước đón 6,1 triệu lượt khách tăng 2,13 % so với cùng kỳ năm 2018, doanh

Phiên họp lần thứ nhất Ban chỉ đạo, Ban tổ chức Năm du lịch quốc gia 2020 - Ảnh: internet

thu ước đạt 2.787 tỷ đồng tăng 13,8% so với cùng kỳ năm 2018. Du lịch đã góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế, giải quyết việc làm, cải thiện đời sống cho người dân, từng bước trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh.

Theo đề nghị của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, ngày 28/10/2017 Văn phòng Chính phủ có công văn số 11499/VPCP-KGVX về việc giao địa phương chủ trì tổ chức phát động Năm Du lịch quốc gia. Theo đó thông báo ý kiến của Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam: đồng ý lựa chọn tỉnh Ninh Bình là địa phương chủ trì tổ chức phát động Năm du lịch quốc gia 2020. Để chuẩn bị cho các công tác triển khai tổ chức Năm Du lịch quốc gia 2020 hiệu quả, ngay từ năm 2017 và năm 2019, Sở Du lịch đã chủ động tham mưu với UBND tỉnh

Ninh Bình tổ chức Đoàn công tác đi nghiên cứu, trao đổi, học tập kinh nghiệm với các tỉnh Lào Cai, Thanh Hóa, Quảng Ninh về công tác chuẩn bị, triển khai tổ chức Năm Du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình; cử Đoàn đại biểu dự Lễ Khai mạc và Lễ Bế mạc các Năm Du lịch quốc gia Phú Quốc 2016, Lào Cai 2017 và Quảng Ninh 2018.

Được UBND tỉnh Ninh Bình giao nhiệm vụ Sở Du lịch phối hợp chặt chẽ với Tổng cục Du lịch cơ quan thường trực Ban chỉ đạo Năm Du lịch quốc gia và các đơn vị liên quan tham mưu đề xuất các hoạt động, các sự kiện trọng tâm và xây dựng Dự thảo Chương trình Năm Du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình. Sở Du lịch đã tham mưu UBND tỉnh ban hành Văn bản số 727/UBND-VP5 ngày 12/11/2018 đề nghị các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương có tiềm năng thế mạnh về phát triển du lịch đăng ký liên kết tổ chức các sự kiện hưởng ứng Năm Du lịch quốc gia 2020. Ngày 16/7/2019 Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch ban hành Quyết định số 2489/QĐ-BVHTTDL về việc thành lập Ban Chỉ đạo Năm Du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình và Quyết định số 2490/QĐ-

BVHTT ngày 16/7/2019 về việc thành lập Ban Tổ chức Năm Du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình. Ngày 21/8/2019 tại Hà Nội, Ban Chỉ đạo, Ban Tổ chức Năm Du lịch quốc gia 2020 họp phiên thứ nhất, cho ý kiến về Dự thảo Chương trình tổ chức Năm Du lịch quốc gia 2020. Đến nay, Dự thảo Chương trình Năm Du

lich Quốc gia 2020 đã được chỉnh sửa hoàn thiện đang trình Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch quyết định ban hành.

Ngày 03/9/2019, UBND tỉnh đã tổ chức Hội nghị triển khai một số nhiệm vụ trọng tâm chuẩn bị tổ chức Năm Du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình. Để tổ chức thành công Năm Du lịch quốc gia 2020, UBND tỉnh yêu cầu các sở, ban, ngành, UBND các huyện, thành phố tập trung triển khai một số nhiệm vụ trọng tâm như: Trên cơ sở bản Dự thảo Chương trình tổ chức Năm Du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình, các cơ quan, đơn vị xây dựng Kế hoạch của cơ quan, đơn vị mình, báo cáo UBND tỉnh. Sở Du lịch tham mưu UBND ban hành quyết định thành lập Ban Tổ chức địa phương, thành lập các Tiểu ban. Đẩy mạnh công tác thông tin, tuyên truyền; công tác xúc tiến, quảng bá du lịch; công tác triển khai các dự án đầu tư phát triển du lịch trọng điểm phục vụ Năm Du lịch quốc gia 2020...

Ninh Bình đang nỗ lực đầu tư phát triển du lịch theo hướng phát triển bền vững gắn với nâng cao chất lượng các sản phẩm du lịch. Đến nay, một số loại hình du lịch đã khai thác

và phát triển khá hiệu quả như: du lịch sinh thái, du lịch văn hóa tâm linh, du lịch nghỉ dưỡng, thể thao, du lịch cộng đồng... Để xây dựng chuỗi sản phẩm du lịch liên tỉnh, tỉnh Ninh Bình đã ký Biên bản ghi nhớ về hợp tác phát triển du lịch với các tỉnh, thành phố: Hà Nội, Thanh Hóa, Quảng Ninh, Nghệ An. Tích cực triển khai các giải pháp bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa đồng thời, phát triển các sản phẩm làng nghề truyền thống phục vụ phát triển du lịch.

Công tác tuyên truyền, quảng bá, xúc tiến du lịch được quan tâm, đầu tư cả về kinh phí, phương thức tổ chức, triển khai với nhiều hình thức đa dạng, phong phú như: quảng cáo du lịch tầm lớn tại các cửa ngõ vào Ninh Bình; in ấn và phát hành các ấn phẩm, tài liệu; tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng trong nước và quốc tế; trên mạng xã hội; Thường xuyên giới thiệu quảng bá thông tin về Năm Du lịch quốc gia 2020 trên các trang Website do Sở Du lịch Ninh Bình quản lý với 3 ngôn ngữ tiếng Việt, tiếng Anh và tiếng Pháp; đã phối hợp với các Trang thông

tin điện tử của các Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch, Sở du lịch, Sở Văn hóa và Thể thao, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch các tỉnh, thành phố đặt 37 banner liên kết quảng bá hình ảnh du lịch Ninh Bình. Đặc biệt đã đặt banner quảng cáo trên các trang Website lớn chuyên ngành du lịch do Tổng cục du lịch quản lý: www.Vietnamtourism.gov.vn; www.Vietnamtourism.com; ...; tạo điều kiện cho các hãng phim trong nước và quốc tế, chọn cảnh ghi hình tại các khu, điểm du lịch của Ninh Bình; hàng năm tổ chức đón các đoàn phóng viên báo chí, các doanh nghiệp lữ hành khảo sát, xây dựng sản phẩm, dịch vụ du lịch Ninh Bình giới thiệu cho khách du lịch... Sở Du lịch đã chỉ đạo các đơn vị trực thuộc phối hợp với HHDL tỉnh tham gia các sự kiện xúc tiến du lịch Ninh Bình kết hợp giới thiệu, quảng bá Năm Du lịch quốc gia 2020 tại Hội chợ du lịch quốc tế Việt Nam - VITM Hà Nội 2019; Hội chợ du lịch quốc tế ITE 2019 tại thành phố Hồ Chí Minh; Phối hợp với VNPT Ninh Bình xây dựng và đưa vào khai thác phần mềm “Trang thông tin du lịch tổng hợp

và ứng dụng du lịch thông minh trên thiết bị di động”; phối hợp với Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy, Sở Thông tin và Truyền thông cung cấp, cập nhật thông tin về công tác chuẩn bị Năm Du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình cho các cơ quan thông tấn, báo chí trung ương và địa phương; Tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng kiến thức du lịch cộng đồng,

Tổ chức tập huấn cho cán bộ và nhân viên làm tại các khu, điểm du lịch - Ảnh: Xuân Lâm

nâng cao nhận thức về bảo vệ môi trường cảnh quan Di sản, kỹ năng giao tiếp, phổ biến bộ quy tắc ứng xử văn hóa, văn minh du lịch cho cán bộ, nhân viên và cộng đồng dân cư tại các khu, điểm du lịch. Từ năm 2017 đến nay, Sở Du lịch đã tổ chức 37 lớp bồi dưỡng, tập huấn cho hơn 3.500 học viên.

Trong thời gian qua, công tác đầu tư cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch đã được tỉnh tập trung chỉ đạo triển khai khẩn trương. Tính đến 31/12/2018, các doanh nghiệp trên địa bàn tỉnh đã triển khai 36 dự án đầu tư cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch, với tổng mức đầu tư 16.212 tỷ đồng, trong đó có nhiều dự án đi vào hoạt động phục vụ khách du lịch có hiệu quả. Để thu hút các nguồn lực của các tổ chức, cá nhân, doanh nghiệp đầu tư vào cơ sở vật chất kỹ thuật, dịch vụ du lịch, năm 2019, UBND tỉnh đã ban hành Quyết định số 590/QĐ-UBND ngày 22/5/2019 về việc phê duyệt các dự án ưu tiên thu hút đầu tư và kêu gọi đầu tư giai đoạn 2019 - 2020 tỉnh Ninh Bình; mời các Tập đoàn lớn: FLC, JW Marriott, Công ty cổ phần toàn cầu TMS, Công ty Cổ phần Vườn Thời Đại Việt Nam... về khảo sát tìm hiểu điều kiện, môi trường đầu tư, kinh doanh dịch vụ du lịch tại Ninh Bình. Mặt khác để hoàn thiện một số hạng mục công trình dự án phục vụ các sự kiện của Năm Du lịch quốc gia 2020, UBND tỉnh đã chỉ đạo các sở, ban ngành, các huyện, thành phố, các doanh nghiệp liên quan tập trung giải quyết những vướng mắc để đẩy nhanh tiến độ các dự án

trọng điểm.

Năm Du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình là cơ hội lớn để Ninh Bình giới thiệu, quảng bá tiềm năng thế mạnh, tạo sự phát triển đột phá về du lịch; là niềm vinh dự song cũng là trọng trách rất lớn, đòi hỏi sự vào cuộc chủ động, tích cực của cả hệ thống chính trị. Vì vậy, việc tổ chức Năm Du lịch quốc gia 2020 hứa hẹn sẽ hội tụ các sự kiện văn hóa, thể thao, du lịch thương mại ... tiêu biểu, tạo sự lan tỏa, gây ấn tượng tốt đẹp cho du khách trong nước và quốc tế.

Được sự quan tâm chỉ đạo của Chính phủ; Bộ Văn hóa, thể thao và Du Lịch; Tỉnh Ủy, UBND tỉnh Ninh Bình cùng với sự quyết tâm, nỗ lực của ngành Du lịch, các cơ quan, ban ngành, chính quyền địa phương, doanh nghiệp và nhân dân tỉnh Ninh Bình trong triển khai các hoạt động Năm Du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình. Tin tưởng rằng các hoạt động Năm Du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình sẽ thành công tốt đẹp, tạo diện mạo mới trong phát triển kinh tế - xã hội nói chung và du lịch nói riêng ở Ninh Bình./.

Khảo sát tiềm năng du lịch ở Thanh Hóa để liên kết phát triển - Ảnh: Xuân Lâm

QUẢNG BÁ DU LỊCH NINH BÌNH TẠI HỘI CHỢ DU LỊCH QUỐC TẾ THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH - ITE HCMC 2019

Phạm Giang - XTDL

Sáng ngày 05/9/2019, Hội chợ du lịch quốc tế thành phố Hồ Chí Minh - ITE HCMC 2019 lần thứ 15 chính thức được khai mạc tại Trung tâm Hội nghị triển lãm Sài Gòn (SECC), Q.7, thành phố Hồ Chí Minh.

Hội chợ ITE-HCMC năm 2019 với chủ đề “Cửa ngõ du lịch đến với châu Á” đã thu hút khoảng trên 35.000 khách thương mại và công chúng tham dự, trong đó có sự góp mặt của 258 hãng lữ hành quốc tế đến từ 40 quốc gia và vùng lãnh thổ. ITE-HCMC 2019 có nhiều nét mới, như tăng 55% diện tích triển lãm và tăng 40% số lượng đơn vị triển lãm so với cùng kỳ năm 2018; có các khu triển lãm theo chuyên ngành gồm: Du lịch nha khoa, du lịch nghỉ dưỡng, du lịch MICE, du lịch Start-up và công nghệ du lịch...

Sự kiện năm nay thu hút hàng trăm đơn vị triển lãm, gồm các hãng hàng không, khách sạn, khu nghỉ dưỡng, các hãng lữ hành, đại diện cơ quan xúc tiến du lịch trong nước và quốc tế tham dự; trong đó có: Campuchia, Lào, Myanmar, Philippines, Thái Lan, Malaysia, Singapore, Indonesia, Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc, Đài Loan, Ấn Độ, Bhutan, Các tiểu vương quốc Ả rập Thống

Phó tổng cục trưởng Du lịch Hà Văn Siêu tới thăm và chụp ảnh lưu niệm tại gian hàng Ninh Bình nhất (UAE), Thổ Nhĩ Kỳ, Nga, Đức... và các doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực du lịch khắp cả nước.

Trong khuôn khổ hội chợ ITE HCMC đã diễn ra nhiều hoạt động hấp dẫn như: Diễn đàn Kết nối du lịch TP. HCM - Đồng bằng sông Cửu Long; hội thảo "Tiềm năng phát triển du lịch Y tế thành phố Hồ Chí Minh"; Diễn đàn du lịch doanh nghiệp; Diễn đàn Khởi nghiệp du lịch với tầm nhìn toàn cầu; Lễ khai mạc, tiệc Gala ITE HCMC 2019 "Hương sắc Việt Nam"; Hội thảo thúc đẩy hợp tác du lịch Việt Nam Trung Đông; Hội thảo về chủ đề xu hướng du lịch tự trải nghiệm; lễ trao giải thưởng Báo chí Du lịch;...

Theo sự chỉ đạo của Sở Du lịch tỉnh Ninh Bình, nhằm đẩy mạnh hoạt động chào mừng Năm Du lịch quốc gia 2020 Ninh Bình và quảng bá, giới thiệu thể mạnh và những sản

phẩm du lịch đặc trưng của Ninh Bình tới các thị trường trọng điểm, đồng thời tạo cơ hội cho các doanh nghiệp du lịch Ninh Bình mở rộng cơ hội học hỏi, hợp tác kinh doanh với đối tác trong và ngoài nước, Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch phối hợp với Hiệp hội Du lịch tỉnh tham gia gian trưng bày triển lãm tại Hội chợ ITE HCMC 2019. Gian hàng có diện tích 18m² được trang trí nổi bật bằng những hình ảnh đặc sắc về du lịch Ninh Bình, nổi bật là hình ảnh Quần thể danh thắng Tràng An - Di sản Văn hóa và Thiên nhiên thế giới, hình ảnh các sự kiện Năm Du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình với chủ đề "Hoa Lư - Cố đô ngàn năm"

Tham gia hội chợ còn có đại diện của 11 doanh nghiệp du lịch tiêu biểu trên địa bàn tỉnh Ninh Bình: khách sạn Bái Đính, khách sạn Ninh Bình Legend, khách sạn Hoàng Sơn Peace, khách sạn Hoa Lư, khách sạn Vissai, Emeralda Resort Ninh Bình, khách sạn Gold, Mandala Ninh Bình, khu du lịch động Thiên Hà, khu du lịch Hang Múa, khách sạn Vân Long Green.

Trong khuôn khổ Hội chợ, tại gian trưng bày triển lãm du lịch Ninh Bình đã diễn ra các hoạt động cung cấp thông tin cho khách tham quan qua việc cử cán bộ trực tiếp thuyết trình cung cấp thông tin về kinh tế, xã hội, du lịch của địa phương; trưng bày và phát các tài liệu ấn phẩm như sách, tập gấp, bản đồ...; thiết lập các cuộc hẹn với các đối tác; trình chiếu các thước phim quảng bá khu điểm du lịch, các sản phẩm dịch vụ du lịch...; Đặc biệt trong lần tham gia hội chợ lần này, Ninh Bình giới thiệu đến các công ty lữ hành, các du khách trong và ngoài nước về các hoạt động, các sự kiện của Năm Du lịch quốc gia 2020 được tổ chức tại tỉnh Ninh Bình với chủ đề "Hoa Lư Cố đô ngàn năm"; đồng thời đại diện các doanh nghiệp du lịch Ninh Bình giới thiệu, chào bán trực tiếp các sản phẩm và dịch vụ du lịch hấp dẫn; tiến hành các hoạt động gặp gỡ, trao đổi cơ hội hợp tác kinh doanh với khách hàng, các hãng lữ hành, các nhà đầu tư trong nước và quốc tế.

Qua 14 năm tổ chức, hội chợ ITE HCMC đã khẳng định được vị thế là sự kiện thương mại du lịch quan trọng của quốc gia và mang tầm khu vực, là sân chơi hiệu quả cho các doanh nghiệp trong và ngoài nước hợp tác về thị trường inbound, outbound tại Việt Nam và khu vực Mekong, góp phần quảng bá, xúc tiến và thu hút khách du lịch đến Việt Nam ngày một đông./.

Du khách tới tìm hiểu thông tin về du lịch Ninh Bình - Ảnh: Xuân Lâm

SỞ DU LỊCH NINH BÌNH TỔ CHỨC KHẢO SÁT SẢN PHẨM DU LỊCH NÔNG NGHIỆP GẮN VỚI XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI

Phạm Giang - XTDL

Thực hiện Quyết định số 1685/QĐ-Ttg ngày 05/12/2018 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt đề án: Cơ cấu lại ngành du lịch đáp ứng yêu cầu phát triển thành ngành kinh tế mũi nhọn; Nghị quyết số 01/NQ-HĐND ngày 26/4/2019 của HĐND tỉnh về việc quyết định phân bổ kinh phí thực hiện các Chương trình Mục tiêu quốc gia (MTQG) năm 2019 của tỉnh Ninh Bình; Kế hoạch số 437/KH-SDL ngày 25/6/2019 của Sở Du lịch, Sở Du lịch tỉnh Ninh Bình đã tổ chức các chuyến khảo sát tiềm năng phát triển du lịch nông nghiệp, nông thôn gắn với xây dựng nông thôn mới tại xã Gia Lạc, huyện Gia Viễn và xã Đông Sơn, thành phố Tam Điệp.

Tham dự các chuyến khảo sát có đại diện lãnh đạo Sở Du lịch, lãnh đạo phòng Quản lý Du lịch; Hiệp hội Du lịch tỉnh; phòng Văn hóa và Thông tin huyện Gia Viễn; đại diện lãnh đạo UBND xã Gia Lạc, xã Đông Sơn, đại diện Doanh nghiệp Xây dựng Xuân Trường cùng Lãnh đạo và cán bộ Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch Ninh Bình.

Ngày 11/6/2019, đoàn đã tổ chức chuyến khảo sát tại xã Đông Sơn, thành phố Tam Điệp. Với những lợi thế về đất đai, khí hậu, Đông Sơn có điều kiện phát triển kinh tế nông nghiệp, nói chung và kinh tế trang trại nói riêng. Hiện nay, xã Đông Sơn đã thành lập Hợp tác xã gồm 25 thành viên với các loại hình trang trại khác nhau như: trồng cây ăn quả, nuôi hươu sao, dê, ngựa, câu cá, dừa Đồng Giao, đào phai,... Bên cạnh các loại hình trang trại trên địa bàn xã Đông Sơn có khu B của quần thể di tích Phòng tuyến Tam Điệp - là nơi ghi dấu cuộc chiến tranh giữa nghĩa quân Tây Sơn và quân Thanh với lũy Quèn Thờ, lũy Quang Trung, đền Quèn Thờ gắn với danh thắng động Trà Tu, hồ Yên Thắng, hồ Mừng, hồ Đoòng Đền. Phát huy tiềm năng, thế mạnh, với sự năng động, mạnh dạn trong cách nghĩ, cách

Đoàn khảo sát tại Xã Đông Sơn, Tp Tam Điệp - Ảnh: Việt Hà làm, các chủ trang trại ở đây đã có ý tưởng liên kết các trang trại, xây dựng thành tour du lịch cộng đồng với nhiều mô hình hấp dẫn như du lịch trang trại đồng quê, miệt vườn, trải nghiệm làm nông, du lịch sinh thái, câu cá,...

Ngày 15/7/2019, đoàn khảo sát tại xã Gia Lạc, huyện Gia Viễn. Đây là một xã vùng chiêm trũng nằm ở phía Tây Nam huyện Gia Viễn, cách thành phố Ninh Bình khoảng 20km, cách chùa Bái Đính khoảng 2 km về phía Đông Nam. Nơi đây không chỉ có các di tích lịch sử như đình Đông, đình Nam, miếu núi Giang, mà còn sở hữu Đảo Cò là nơi sinh sống, kiếm ăn và sinh sản của hàng nghìn con cò trắng. Đảo Cò hứa hẹn sẽ là một điểm dừng chân thú vị, một sản phẩm du lịch mới độc đáo trên con đường hành hương về với đất Phật Ninh Bình.

Để phát triển sản phẩm du lịch nông nghiệp, nông thôn tại xã Đông Sơn và xã Gia Lạc thành sản phẩm du lịch độc đáo, thu hút du khách, còn rất nhiều việc cần phải làm. Tuy nhiên với sự quan tâm, vào cuộc của các cấp, các ngành hy vọng các sản phẩm du lịch này sẽ trở thành làn gió mới trong các vùng nông thôn nhằm gia tăng giá trị sản xuất nông nghiệp và thu nhập cho người dân, phát triển kinh tế bền vững, phát huy được các giá trị văn hóa truyền thống dân tộc./.

Ký kết biên bản hợp tác quảng bá du lịch trên nền tảng TikTok - Ảnh: Việt Hà

DU LỊCH NINH BÌNH QUẢNG BÁ TRÊN NỀN TẢNG TIK TOK

Nguyễn Loan - XTDL

Quảng bá du lịch qua video ngắn đang là xu hướng phổ biến hiện nay. Đặc biệt giới trẻ sử dụng video ngắn quay lại những khoảnh khắc hàng ngày đã có lượng người theo dõi đông đảo. Đây là hướng đi mới rất thiết thực cho công tác xúc tiến quảng bá điểm đến, sản phẩm du lịch của các địa phương. Thông qua các video ngắn được lựa chọn kỹ, các hình ảnh, nét đặc trưng và giá trị của điểm đến sẽ mang đến cho khách du lịch cái nhìn rõ nét hơn về các khu điểm du lịch của Việt Nam.

Dưới sự bảo trợ của Tổng cục Du lịch và sự đồng hành của Tổng công ty truyền hình Cab Việt Nam (VTVcab), TikTok Việt Nam phối hợp với Tạp chí Du lịch đã khởi động chương trình #HelloVietnam. Đây là một

phần trong chuỗi chiến dịch quảng bá du lịch toàn cầu, do TikTok khởi xướng, được ra mắt vào ngày 7/6/2019 với tên gọi #TikTokTravel, nhằm tôn vinh những danh lam, thắng cảnh trên thế giới, mang đến một góc nhìn mới về du lịch và mang các nền văn hóa đến gần nhau hơn.

Sau Đà Nẵng, Ninh Bình là địa phương thứ hai được TikTok lựa chọn để quảng bá hình ảnh điểm đến, văn hóa, ẩm thực, thiên nhiên và con người. Đây sẽ là hoạt động thiết thực hướng tới Năm du lịch quốc gia năm 2020 được tổ chức tại Ninh Bình.

Sở Du lịch tỉnh Ninh Bình đã giao cho Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch và Hiệp hội Du lịch phối hợp cùng công ty TikTok Việt Nam khảo sát, xây dựng kế hoạch cụ thể, chọn

lựa những điểm đến, sản phẩm và dịch vụ du lịch đặc sắc tiêu biểu để quảng bá trong chương trình lần này.

Sau 04 ngày làm việc tại Ninh Bình (từ ngày 12 - 15/8/2019), Tiktok đã tạo nên các video mẫu tại các điểm du lịch nổi bật của Ninh Bình: Tràng An, Tam Cốc - Bích Động, Bái Đính, Tuyệt Tình Cốc, Hang Múa, động Thiên Hà, Vân Long, làng nghề thêu ren Văn Lâm,... và các video mẫu giới thiệu các sản phẩm, dịch vụ du lịch của các nhà hàng, khách sạn trên địa bàn tỉnh Ninh Bình với mục tiêu tạo ra 5000 video ngắn và thu hút khoảng 30 triệu lượt xem trực tuyến.

Ngày 14/8/2019, tại khách sạn Hoàng Sơn Peace, thành phố Ninh Bình, Sở Du lịch, HHDL Ninh Bình đã phối hợp với Tạp chí Du lịch và Tiktok Việt Nam tổ chức Lễ phát động chiến dịch quảng bá du lịch #HelloNinhBinh. Lễ phát động đã thu hút sự tham gia của các sở, ban, ngành, các doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ du lịch trên địa bàn tỉnh và phóng viên báo, đài truyền hình trung ương và địa phương.

Trong khuôn khổ Lễ phát động, Tiktok Việt Nam, Hiệp hội Du lịch và Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch Ninh Bình đã phát động chiến dịch quảng bá du lịch #HelloNinhBinh và ký kết biên bản hợp tác quảng bá du lịch trên nền tảng Tiktok.

Sau một tháng phát động, tính đến ngày 14/9/2019, chiến dịch quảng bá du lịch #HelloNinhBinh trên nền tảng Tiktok đã thu hút 69.300.000 lượt xem, riêng tài khoản visitninhbinh đã thu hút 1110 lượt người theo dõi và 9126 lượt người thích.

Chương trình #HelloNinhBinh trên nền tảng Tiktok được kỳ vọng là một kênh xúc tiến quảng bá du lịch, tạo sự lan tỏa, góp phần tôn vinh những danh lam thắng cảnh, giá trị lịch sử, văn hóa của Ninh Bình, mang đến một góc nhìn mới đưa du lịch Ninh Bình nói riêng và du lịch Việt Nam đến gần hơn với du khách trong nước và quốc tế./.

Các TikToker thực hiện quay phim tại Khu du lịch sinh thái Tràng An - Ảnh: Việt Trung

VỀ CỔ ĐÔ TÌM HIỂU NGƯỜI MỞ NỀN CHÍNH THỐNG THỦY CỦA DÂN TỘC

Đỗ Hằng - XTDL

Khách du lịch đến với Ninh Bình sẽ không khỏi ngỡ ngàng trước rất nhiều thắng cảnh làm say đắm lòng người. Thế nhưng, Ninh Bình không chỉ níu chân du khách bởi những cảnh đẹp ấy, Ninh Bình còn là mảnh đất giàu giá trị lịch sử văn hóa, một mảnh đất địa linh nhân kiệt gắn liền với 3 triều đại: Đinh, Tiền Lê, khởi đầu của triều Lý. Ninh Bình trước kia còn là Kinh đô của đất nước gắn liền với tên tuổi của Vạn Thắng Vương - Hoàng Đế Đinh Tiên Hoàng, người có công khai mở cho nền chính thống của các vương triều phong kiến Việt Nam.

Hoàng đế Đinh Tiên Hoàng tên tục là Đinh Bộ Lĩnh có công lớn trong sự nghiệp dẹp loạn 12 sứ quân, bình định đất nước, là người mở đường của Nhà nước phong kiến Trung ương tập quyền đầu tiên ở Việt Nam. Ông được thờ ở rất nhiều nơi trên đất nước, nhưng nổi tiếng nhất là đền thờ của ông tại khu di tích lịch sử văn hóa Cổ đô Hoa Lư. Nơi du khách khi đặt chân đến Ninh Bình không nên bỏ qua cơ hội thăm viếng, chiêm bái.

Đền thăm Cổ đô Hoa Lư thuộc xã Trường Yên, huyện Hoa Lư, tỉnh Ninh Bình, du khách sẽ thấy ở ngay gian giữa đền vua Đinh có bức đại tự đề ba chữ được sơn son thiếp vàng lộng lẫy: “Chính Thống Thủy” (Mở nền chính thống). Với con mắt của các nhà nho xưa, Đinh Bộ Lĩnh được coi như người mở đường cho các triều đại phong kiến Trung ương tập quyền ở Việt Nam, thống nhất đất nước sau

Tượng vua Đinh Tiên Hoàng tại Cổ đô Hoa Lư - Ảnh: Xuân Lâm

1000 năm Bắc thuộc và chính thức được “Thiên triều” phương Bắc công nhận là một quốc gia độc lập!

Đinh Bộ Lĩnh sinh vào khoảng năm 924 ở làng Đại Hữu, châu Đại Hoàng, nay là xã Gia Phương, huyện Gia Viễn, tỉnh Ninh Bình. Đinh Bộ Lĩnh là con trai thứ sử Hoan Châu Đinh Công Trứ, tuy nhiên cha ông mất sớm, tuổi thơ ông lam lũ, là một cậu bé mục đồng gắn liền với những con trâu, những cánh đồng. Thế nhưng, ngay từ nhỏ, trong đám bạn chăn trâu, Đinh Bộ Lĩnh đã thể hiện khí phách hơn người, luôn được chúng bạn tôn làm thủ lĩnh trong những lần chơi trò đánh trận giả.

Năm 944, sau khi Ngô Quyền mất, các sứ quân lần lượt nổi lên, chiếm giữ các nơi, sử gọi là loạn 12 sứ quân. Giữa lúc binh đao xảy ra liên miên, Đinh Bộ Lĩnh đã cùng các bạn thuờ chăn trâu với mình tập hợp binh lính, xây dựng căn cứ ban đầu tại động Hoa Lư. Nạn cát cứ và nội chiến là hiểm họa cho nền độc lập dân tộc, đi ngược lại nguyện vọng hòa bình, thống nhất

Du khách nghe hướng dẫn viên giới thiệu về Cố đô Hoa Lư - Ảnh: Xuân Lâm

đất nước của nhân dân. Giữa tình cảnh sống còn của đất nước, cần nhanh chóng khôi phục thống nhất quốc gia, với tài điều binh khiển tướng và nhận được sự ủng hộ mạnh mẽ của nhân dân, Đinh Bộ Lĩnh đã trở thành người hoàn thành sứ mệnh lịch sử - Khôi phục thống nhất quốc gia!

Sự nghiệp dẹp loạn 12 sứ quân của Đinh Bộ Lĩnh kéo dài hơn hai mươi năm đầy hiểm hách. Thắng lợi của ông là thắng lợi của xu hướng thống nhất đất nước, của tinh thần dân tộc và ý chí độc lập mạnh mẽ của nhân dân.

Năm 968, Đinh Bộ Lĩnh lên ngôi Hoàng đế, đặt tên nước là Đại Cồ Việt, lấy niên hiệu riêng là Thái Bình, đóng đô ở Hoa Lư. Thông qua việc lên ngôi Hoàng đế, đặt tên nước riêng, lấy niên hiệu riêng, Đinh Bộ Lĩnh đã nâng tầm tự chủ, giành độc lập hoàn toàn cho dân tộc ta.

Ngược dòng lịch sử, trước đó, khi Hai Bà Trưng và Ngô Quyền dành được chủ quyền dân tộc chỉ xưng “Vương”; Lý Bí và Mai Thúc Loan từng xưng “Đế” nhưng chính quyền độc lập về quy mô và lực lượng còn nhỏ; cha con họ Khúc và Dương Đình Nghệ chỉ xưng là “Tiết độ sứ”. Đến Đinh Bộ Lĩnh chính quyền đã khá mạnh, Đinh Bộ Lĩnh đã xưng “Đế” để sánh với hoàng đế phương Bắc, đặt tên nước là “Đại Cồ Việt” để sánh với “Đại Tống”, lấy niên hiệu là “Thái Bình” để sánh với niên hiệu

“Khai Bảo” của nhà Tống. Nhà sử học Phan Huy Chú đã nhận xét: “Đến khi Đinh Bộ Lĩnh bình định các sứ quân, khôi phục mở mang bờ cõi, bấy giờ điển lễ, sách phong của Trung Quốc mới cho đứng riêng là một nước”.

Đinh Bộ Lĩnh đã tự khẳng định mình ngang với bất cứ hoàng đế nào của “Thiên triều”, mang lại tinh thần tự chủ đầy hào sảng cho dân tộc, khai mở nền chính thống cho Nhà nước phong kiến Trung ương tập quyền đầu tiên của Việt Nam. Sau Đinh Bộ Lĩnh, các triều đại sau này không có triều đại nào trở lại xưng “Vương” hay “Tiết độ sứ” nữa mà theo một dòng chảy chính thống, đều xưng “Đế”, đặt tên nước riêng, lấy niên hiệu riêng. Chính vì vậy, đến thăm đền thờ vua Đinh ở xã Trường Yên, huyện Hoa Lư ngày nay, du khách sẽ được chiêm ngưỡng câu đối lưu truyền từ hàng trăm năm trước:

Anh hùng vĩ liệt, trác quán hồ Ngô, Trưng, Triệu, Thục dĩ tiền, Đại Việt sơn hà quy nhất thống.

Thần thánh dư linh, kế tự giả Lê, Lý, Trần, Lê nhi hậu, Trảng An lãng tâm tự thiên thu.

(Dịch là: Anh hùng vĩ liệt, hơn hẳn Ngô, Trưng, Triệu, Thục trước đây, Đại Việt non sông quy về một mối.

Thần thánh dư linh, nối tiếp Lê, Lý, Trần, Lê sau này, Trảng An lãng tâm vững muôn thu).

Đinh Bộ Lĩnh đã xây dựng kinh đô Hoa Lư xứng đáng với tầm vóc của một đất nước thống nhất, ông đã làm nên điều “vô tiền khoáng hậu”, là một dấu son chói lọi trong nền lịch sử nước nhà, người khai mở cho dòng chảy chính thống của các triều đại phong kiến Việt Nam./.

GỐM BỒ BÁT CỔ - NƠI KHỞI NGUỒN CỦA GỐM VIỆT

Lê Hằng -XTDL

Làng quê Việt Nam còn lưu lại nhiều làng nghề đặc sắc, góp phần điểm tô cho sự đa dạng phong phú của nền văn hóa nước ta. Một trong những làng nghề được lưu danh đó là làng gốm cổ Bồ Bát, nơi được xem là làng nghề gốm sứ thuở sơ khai, là “tổ nghề” của làng gốm Bát Tràng ngày nay.

Làng gốm cổ Bồ Bát xưa, nay là làng Bạch Liên, thuộc xã Yên Thành, huyện Yên Mô, tỉnh Ninh Bình, vốn là làng nghề nổi danh với nhiều sản phẩm gốm sắc trắng độc đáo và tinh tế. Nơi đây có loại đất sét Bồ Di còn gọi là đất non sương rất quý hiếm. Loại đất này có đặc điểm tạo nên dòng men trắng, chỉ cần nung 50-70% thời gian so với các loại đất khác nhưng vẫn bảo đảm chất lượng về độ mịn, cứng, sau khi nung sản phẩm ít bị nứt, vỡ hơn so với các loại đất sét khác. Gốm Bồ Bát đã có hàng nghìn năm lịch sử. Điều này đã được xác nhận qua dấu tích của những lớp đất nung, mảnh gốm ken dày đặc được tìm thấy rất nhiều ở vùng này. Thời Đinh Tiên Lê, những người thợ tài hoa của làng đã sáng tạo ra những sản phẩm cao cấp để tiến vua như gạch đất nung “Đại Việt quốc quân thành chuyên” - loại gạch chuyên dùng để xây thành, các sản phẩm gốm tinh xảo như đầu rồng, mặt linh thú, bát đĩa, đồ gia dụng...

Theo sử sách ghi lại, khi vua Lý Thái Tổ dời đô về thành Đại La đã mang theo 5 dòng họ lớn của Bồ Bát nhằm xây dựng kinh đô mới, sản xuất các sản phẩm gốm sứ phục vụ triều đình và dân sinh. Những nghệ nhân này đã định cư tại vùng đất ven sông Hồng, lập nên làng nghề Bát Tràng ngày nay. Từ đó, người dân Bồ Bát không còn giữ được nghề truyền

thông và nghề gốm ở đây đã bị thất truyền.

Ngày nay, cùng với sự phát triển của du lịch Ninh Bình, nghề gốm cổ truyền thống làng Bồ Bát cũng trở dậy và phát triển. Sản phẩm gốm, sứ Bồ Bát rất đa dạng, từ những vật dụng sinh hoạt như ấm chén, bát đĩa, lọ hoa ... đến những sản phẩm lưu niệm, trang trí như chuông gió, vòng cổ, tranh gốm mỹ thuật... Tất cả đều được chế tác tinh xảo, phủ màu men gan loại men giả cổ, trắng và sẫm men, độ bền cơ học tốt, độ mịn cao. Bằng sự khéo léo và tình yêu quê hương, những người thợ của làng nghề đã thổi hồn cho các sản phẩm gốm sứ bằng những nét vẽ hoa văn, hình ảnh cách điệu mang nét chấm phá ấn tượng của non nước Ninh Bình.

Ngoài các đặc sản và sản phẩm lưu niệm khác, sản phẩm gốm Bồ Bát gắn với các hình ảnh du lịch đặc trưng của mảnh đất Cố đô như: khu du lịch sinh thái Tràng An, Tam Cốc - Bích Động, chùa Bái Đính... đã trở thành món quà lưu niệm của mỗi du khách khi về Ninh Bình. Hy vọng rằng, Bồ Bát sẽ có những bước phát triển xa hơn nữa, góp phần gìn giữ bản sắc của dân tộc nói chung và văn hóa con người Ninh Bình nói riêng./.

Du lịch động Thiên Hà

Điểm hẹn đầu thu

Thanh Phú - XTDL

Tháng 8 là thời điểm bước vào tiết lập Thu, thời tiết lúc này đã trở nên khá mát mẻ và dễ chịu. Thiên nhiên cảnh vật dường như cũng trở nên lãng mạn hơn. Có lẽ đây là khoảng thời gian tuyệt vời để du khách trải nghiệm một chuyến đi thú vị đến với những địa điểm lý tưởng ở Ninh Bình, một trong những hành trình ấy là đi tham quan động Thiên Hà.

Đường vào động Thiên Hà - Ảnh: Xuân Lâm

Khu du lịch sinh thái Động Thiên Hà là một danh thắng tự nhiên thuộc địa phận xã Sơn Hà, huyện Nho Quan, tỉnh Ninh Bình. Động nằm ẩn mình trong dải núi Tương thuộc dãy núi Tràng An - một trong những bức tường thành thiên tạo bảo vệ thành Hoa Lư thế kỷ X thời vua Đinh Tiên Hoàng và vua Lê Đại Hành. Nơi đây gắn liền với các địa danh lịch sử, văn hóa như Bến thuyền nhà Lê, núi Phật Đầu Sơn, thừa ruộng Đẩu Lĩnh...

Đi hết dòng kênh, trên đường vào động Thiên Hà có một con đường dẫn lên núi, du khách lên 157 bậc đá là tới động Thiên Thanh. Đây là một động khô không lớn lắm chiều dài chỉ hơn 50 mét nhưng vẻ đẹp trong động khiến cho du khách phải trầm trồ với các lớp thạch nhũ nhiều màu sắc và hình dáng. Những khối nhũ đá với hình dạng khác nhau, trắng muốt

như tuyết, lấp lánh, mờ ảo, lúc thì nằm cách xa nhau để lộ ra mảng trần hang rộng lớn, lúc thì sát lại với nhau như những rặng san hô... Động Thiên Thanh có vẻ đẹp lung lẫy, tráng lệ và rất kỳ ảo, có sức hấp dẫn đặc biệt với những nhũ đá xếp tầng tầng lớp lớp từ phía trên vòm hang xuống đến tận chân động rồi lại tạo thành bức rèm che óng ánh đầy quyến rũ.

Tiếp tục hành trình cách động Thiên Thanh vài trăm mét là động Thiên Hà dài 700m bao gồm động khô dài 200m và động nước dài 500m. Động khô có nền rộng khoảng 40m, trong động có nhiều nhũ đá muôn hình vạn trạng được ánh sáng tự nhiên chiếu vào làm ánh lên các màu sắc lung linh huyền ảo với những hình thù đa dạng, sinh động khiến cho du khách đi hết từ ngạc nhiên này đến ngạc nhiên khác. Tiếp tục bộ hành trong động khô ta

Nét đẹp quê hương

sẽ nhìn thấy cửa thông lên sườn núi phía Nam, đó là Giếng trời, Giếng trời rộng và cao gần 3m được ánh sáng tự nhiên chiếu xuống tận đáy khiến không gian rộng mở và thoáng gió. Khu Giếng trời này còn lưu lại nhiều dấu tích của người Việt cổ, sống cách đây khoảng 7.500 - 10.000 năm.

Sau khi thăm quan động khô, du khách tiếp tục xuống thuyền xuôi vào động nước. Dòng sông ngầm dài 500m được ví như dải ngân hà uốn lượn với vô vàn nhũ đá đẹp lung linh, trong đó có những nhũ đá được đặt tên như đảo Hoa tiên, Bầu sữa mẹ, Cá hóa long... Theo đánh giá của các chuyên gia, hệ thống nhũ đá trong động Thiên Hà vẫn còn sống và đang trong quá trình phát triển, tất cả dường như đang chuyển động trong một thế giới huyền ảo như thực như mơ. Trong không gian tĩnh lặng, một điều khá ấn tượng khi du khách khám phá trong động nước là vẻ đẹp nguyên vẹn hoang sơ với hàng vạn con doi sinh sống tại đây

Động Thiên Hà thu hút du khách bởi vẻ

đẹp thanh bình, yên ả cùng những giá trị về tài nguyên cảnh quan, tài nguyên hang động tạo nên sức hấp dẫn đối với du khách trong nước và quốc tế. Trong nhiều năm qua, khu du lịch động Thiên Hà đã trở thành một địa chỉ tham quan khá hấp dẫn cho du khách. Đồng thời, với vị trí cách trung tâm thành phố Ninh Bình 24km, động Thiên Hà khá thuận lợi khi kết nối các điểm du lịch ở Ninh Bình và các vùng phụ cận.

Khám phá động Thiên Hà, du khách được ngắm nhìn thạch nhũ rủ xuống sau hàng nghìn năm kiến tạo thành những hình thù vô cùng kỳ thú. Năm 2008, tại đây, các nhà khảo cổ học đã phát hiện một số vỏ nhuyễn thể như ốc núi, ngao đầu và than tro - dấu vết để lại của cư dân Việt cổ từng sinh sống trong hang.

Động Thiên Hà - nơi hội tụ cả động nước và động khô, thực sự là điểm nhấn của du lịch hang động ở Ninh Bình để du khách khám phá và trải nghiệm. Trong thời điểm các địa danh nổi tiếng như Tam Cốc - Bích Động, Tràng An - Bái Đính chưa quá đông khách, bạn có thể

tìm đến động Thiên Hà là một lựa chọn thích hợp để khám phá và chiêm ngưỡng./.

Khám phá động Thiên Hà - Ảnh: Xuân Lâm

Cồn nổi, Kim Sơn - Tiềm năng du lịch biển

Nguyễn Loan - XTDL

Đến với miền đất bồi Kim Sơn, du khách không chỉ được chiêm ngưỡng quần thể thánh đường độc nhất vô nhị - Nhà thờ đá Phát Diệm với sự kết hợp độc đáo giữa kiến trúc đình chùa phương Đông và kiến trúc gô tích phương Tây, mà còn được thưởng ngoạn thắng cảnh hữu tình do thiên nhiên ban tặng cho vùng đất này.

Kim Sơn có gần 18km bờ biển, tạo nên một vùng sinh thái ven biển rộng lớn, trù phú với diện tích trên 105 nghìn ha. Đây là nơi sinh sống của khoảng 500 loài động, thực vật thủy sinh, hơn 50 loài cây ngập mặn trên các bãi bồi cửa sông, 200 loài chim, trong đó có nhiều loài quý hiếm đã được ghi vào sách đỏ thế giới, cùng những cánh rừng ngập mặn trái ngút ngàn, những đầm lầy mặn, bãi bồi, cửa sông... Hệ sinh thái đa dạng sinh học này đã đưa vùng ven biển Kim Sơn trở thành bộ phận quan trọng, là vùng đệm và vùng chuyển tiếp của khu dự trữ sinh quyển thế giới đất ngập nước ven biển liên tỉnh châu thổ sông Hồng, đã được UNESCO công nhận. Nơi đây thuận lợi và phù hợp cho loại hình du lịch nghiên cứu khoa học, du lịch sinh thái.

Cách đất liền chừng 8 km, diện tích gần 1000 ha, giữa mênh mông sóng nước, Cồn Nổi hiện lên ngút tầm mắt. Cồn có bờ bãi rộng, độ thoải nông, cát vàng sạch mịn, từng đợt sóng nổi đuôi nhau xô bờ, nước biển trong xanh, môi trường, không khí trong lành. Bãi biển Cồn Nổi vẫn còn hoang sơ, nơi đây hứa hẹn là điểm du lịch biển trong tương lai.

Thực hiện Kế hoạch số 83/KH-UBND ngày 14/8/2017 của UBND tỉnh Ninh Bình về việc thực hiện Nghị quyết số 08-NQ/TW ngày 16/01/2017 của Bộ Chính trị và Kết luận số 03-KL/TU ngày 26/6/2017 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, triển khai quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Ninh Bình đến năm 2025, định hướng

Các đ/c lãnh đạo Sở Du lịch khảo sát biển Cồn Nổi - Ảnh: Xuân Lâm

đến năm 2030; Quyết định số 1124/QĐ-UBND ngày 30/8/2018 của UBND tỉnh Ninh Bình về việc phê duyệt quy hoạch tổng thể phát triển du lịch tỉnh Ninh Bình đến năm 2025, định hướng đến năm 2030, đặc biệt để chuẩn bị cho các hoạt động Năm du lịch quốc gia 2020 - Ninh Bình, Sở Du lịch tỉnh Ninh Bình đã tổ chức các chuyến khảo sát để tìm hiểu thực tế nhằm ghi nhận hiện trạng tại khu vực bãi bồi, Cồn Nổi để báo cáo UBND tỉnh sớm đưa Cồn Nổi vào khai thác cho mục đích du lịch.

Theo chủ trương đã được tỉnh đồng ý, Doanh nghiệp xây dựng Xuân Trường làm chủ đầu tư đang xây dựng dự án khu du lịch sinh thái biển, kết hợp vui chơi, nghỉ dưỡng Cồn Nổi. Theo đó, khu vực bãi bồi, Cồn Nổi ven biển Kim Sơn sẽ được xây dựng thành một khu du lịch sinh thái biển có tầm cỡ quốc gia, quốc tế với đặc trưng cơ bản là lịch sử, văn hóa, tâm linh, du lịch sinh thái, nghỉ dưỡng.

Cho đến thời điểm hiện tại (tháng 9/2019), tuyến cầu đường vượt biển kết nối giữa điểm cuối quốc lộ 12B nằm trên đê Bình Minh III và Cồn Nổi do Bộ Chỉ huy Bộ đội Biên phòng tỉnh Ninh Bình làm chủ đầu tư đã được hoàn thiện, đây sẽ là bước đột phá trong phát triển kinh tế biển của huyện Kim Sơn nói riêng và của tỉnh Ninh Bình nói chung.

Tam Cốc dịu đẹp trong sắc thu

Linh Linh - Phòng Hợp tác đối ngoại

Mùa thu, mùa của “lá rơi đầy qua những ngày xanh”, mùa của những mệnh mang và chút buồn xao xuyến. Rời khỏi những ồn ào, bỏ lại sau lưng những tất bật, khói bụi nơi thành phố, tôi chọn Tam Cốc để gửi trọn nỗi nhớ thương.

Tôi đến Tam Cốc vào những ngày đầu thu dịu mát. Có lẽ ai cũng biết, Tam Cốc đẹp nhất vào mùa lúa chín, khi nơi đây được khoác lên mình chiếc áo vàng rực rỡ của những cánh đồng lúa chín vàng óng ánh. Nhưng để có thể lắng nghe được âm thanh của đất trời, được thả hồn mình vào không gian yên bình, êm đềm mà thơ mộng thì thu sang chính là thời điểm tuyệt vời.

Nằm ở xã Ninh Hải, huyện Hoa Lư, cách thành phố Hà Nội khoảng 100km về phía Nam, Tam Cốc như một bức tranh thủy mặc đẹp đến mê hồn. Đây không phải lần đầu tiên tôi đến nơi này, nhưng lần nào cũng thế, vẻ đẹp mà thiên nhiên dành tặng cho vùng đất này luôn khiến tôi trầm trồ và bị mê hoặc bởi những kiến tạo tuyệt đẹp mà tạo hóa đã ưu ái ban tặng cho vùng đất này. Ngồi thuyền xuôi theo dòng sông Ngô Đồng, len lỏi trên dòng nước trong veo, những cánh chuồn chuồn ánh lên trong nắng dịu, mùi hương nhẹ nhàng của hoa súng thoảng thoảng bay trong gió điểm thêm vài bông sen cô nứu giữ mùa hè, một bức tranh thiên nhiên hiền hòa, yên bình hiện ra trước mắt, những dãy núi trùng điệp ẩn hiện, màu xanh của cỏ cây hoa lá cứ thế trải dài, rộng mãi khiến tôi như lạc vào chốn thần tiên rộng lớn mệnh mông, kỳ vĩ mà không kém phần yên ả. Dòng sông Ngô Đồng êm ả uốn lượn giữa trùng điệp những dãy núi đá hoang sơ, chính là tuyến đường thủy đưa du khách đến các hang động xuyên núi. Hang Cả là hang dài và rộng nhất. Đây cũng là hang có nhiều nhũ đá đẹp buông xuống. Phía trong hang là những chùm nhũ đá óng ánh sắc màu và phản chiếu xuống mặt nước long lanh. Hang Hai là nơi ẩn chứa

Hang cả Tam Cốc - Ảnh: Xuân Lâm

những nhũ đá muôn hình vạn trạng mà thiên nhiên đã ưu ái ban tặng cho nơi này, đặc biệt trong hang có những nhũ đá tựa như những bầu sữa mẹ ngọt ngào ngày đêm nhỏ nước mang theo sinh khí đất trời. Rời khỏi Hang Hai là Hang Ba. Đây là hang ngắn nhất, thấp nhất nhưng lại là hang hút gió nhất. Trong tiết thu mát mẻ ấy, chỉ cần ngồi thuyền, du dương theo âm thanh của đất trời sang thu, đắm say nhìn theo những cảnh đẹp như vừa mới cất ra từ một bức tranh, cũng đủ làm tôi say mê đến thần thờ.

Khung cảnh bình yên với những cảnh đẹp thơ mộng, xen lẫn những nét đẹp của làng quê Việt thanh bình và lãng mạn mang đến một bức họa đồng quê với những mảng màu tự nhiên đẹp hơn bất kỳ màu sắc nào mà con người tự pha trộn.

Tận hưởng thiên nhiên yên bình của chốn đồng quê nơi Tam Cốc, ngắm chút hoàng hôn buông xuống phía chân trời xa xa trong tiết thu mát dịu mới thấy Tam Cốc là nơi tuyệt vời nhất để rũ bỏ những mệt mỏi của cuộc sống ồn ào. Tam Cốc những ngày đầu thu đã “nhuộm màu thương nhớ” nơi tôi, dệt nên một “mùa nhớ” gây thổn thức những trái tim yêu thiên nhiên, đất nước làng quê Việt./.

Nghệ thuật hát Xẩm đối với sự phát triển du lịch Ninh Bình

Phan Thị Thu Hiền - Phòng Nghiệp vụ Nghiên cứu
Ban Quản lý Quần thể danh thắng Tràng An

Trong kho tàng văn hóa nghệ thuật dân ca cổ truyền của dân tộc, nếu cải lương được coi là âm nhạc điển hình của miền Nam với ca từ da diết, sâu lắng, miền Trung với giai điệu hát ru ngọt ngào, thì hát Xẩm là một loại hình dân ca đặc trưng nhất của miền bắc.

Hát Xẩm ở bến thuyền Tràng An - Ảnh: Việt Hà

Hát Xẩm vốn có lịch sử tồn tại, phát triển từ nhiều thế kỷ trước trong không gian văn hóa của người Việt. Nếu quay trở về khoảng thời gian giữa thế kỷ XX, sẽ chẳng ngạc nhiên khi thấy tiếng đàn réo rắt của hát Xẩm nơi bến đò, cuối chợ, hay bất chợt trên những nẻo đường. Với bộ nhạc cụ đơn giản chỉ gồm đàn nhị và sênh tiền, hát Xẩm được xem là một hình thức mưu sinh của những người nghèo khổ, đặc biệt là người khiếm thị. Khi khả năng lao động bị hạn chế dần, họ chỉ còn biết gửi gắm tâm tư của mình vào trong từng lời ca, tiếng hát mà thôi.

Giai điệu của hát Xẩm thường khoan thai, trầm bổng, ca từ chủ yếu là thơ lục bát. Hát xẩm không kén người nghe bởi lời Xẩm mộc mạc, dễ hiểu mang tính tự sự kể chuyện thông qua nhiều làn điệu khác nhau. Những năm giữa thế kỷ XX được coi là thời kỳ huy hoàng nhất của nghệ thuật hát Xẩm. Hát Xẩm có mặt

từ những nơi bình dị nhất cho đến những chỗ cao sang quyền quý và trở thành một thú ăn chơi bậc nhất thời bấy giờ đó là “hát ả đào”. Thế nhưng hiện nay, hát Xẩm lại có nguy cơ thất truyền cao nhất so với các loại hình nghệ thuật khác. Cải lương hay hát ru, hò... dựa trên những bút tích ghi chép lại đều có thể cải biên cho phù hợp với hoàn cảnh và thị hiếu của công chúng, nhưng với hát Xẩm thì rất khó. Hát Xẩm chủ yếu dựa trên hình thức truyền miệng, ít có ghi chép cụ thể, hơn nữa hát Xẩm cũng rất khó, từ cách nhấn nhá, luyến láy ca từ, có nhiều quy định nghiêm ngặt với người theo học. So với thị hiếu công chúng hiện nay thì hát xẩm thật sự rất kén người nghe. Vì vậy nguy cơ thất truyền là rất dễ xảy ra nếu như chúng ta không biết cách bảo tồn, lưu giữ và phát triển nó ngay từ bây giờ.

Ninh Bình cũng được coi là một trong những “cái nôi” của nghệ thuật hát Xẩm cổ

Nét đẹp quê hương

truyền bởi nơi đây được coi là phát tích của nghệ thuật chèo cổ đồng thời cũng là vùng đất có những nghệ nhân tiêu biểu nhất của dân tộc từng lưu giữ loại hình nghệ thuật hát Xẩm. Có thể kể đến nghệ nhân Chánh Trương Mậu, Nguyễn Thị Mận, nghệ nhân, nghệ sỹ ưu tú Hà Thị Cầu (1928 - 2013) được coi là “người hát Xẩm cuối cùng của thế kỷ XX”.

Trong những năm gần đây, tỉnh ta đã thực hiện nhiều hoạt động nhằm khôi phục, bảo tồn và phát triển nghệ thuật hát Xẩm cổ truyền như: sưu tầm, sao chép các bài hát Xẩm theo làn điệu cổ truyền, tổ chức các lớp học hát Xẩm miễn phí cho các em thiếu nhi, mở các

buổi biểu diễn giao lưu giữa các địa phương trong tỉnh nhằm quảng bá sâu rộng tới công chúng, khách du lịch trong và ngoài nước. Những hoạt động đó đã góp phần to lớn trong việc tiếp thêm sức sống cho chiếu hát xẩm tưởng chừng như đã bị lãng quên.

Với những cố gắng đó, Ninh Bình hiện đang nỗ lực để trình UNESCO công nhận hát Xẩm là di sản văn hóa thế giới, góp phần tạo nên sự đa dạng trong các loại hình du lịch, níu chân khách du lịch ở lại lâu hơn với Ninh Bình, giúp du lịch Ninh Bình sớm trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của tỉnh.

THIÊN SƯ NGUYỄN MINH KHÔNG

VÀ DU LỊCH VĂN HÓA TÂM LINH

Nguyễn Thị Hiền - Phó trưởng phòng Nghiệp vụ Nghiên cứu
Ban Quản lý Quần thể danh thắng Tràng An

Ninh Bình là vùng đất hội tụ đầy đủ các yếu tố để trở thành điểm đến linh thiêng, hấp dẫn trong mỗi cuộc hành hương. Bạn bè trong và ngoài nước biết đến Ninh Bình không chỉ với những cảnh đẹp nên thơ, hùng vĩ mà còn qua các di tích lịch sử văn hóa, các lễ hội truyền thống đậm chất dân gian của vùng “Cổ đô đá”. Cảnh quan thiên nhiên kỳ diệu và các di tích lịch sử văn hóa có giá trị là điều kiện thuận lợi để Ninh Bình phát triển du lịch sinh thái, du lịch tâm linh. Đặc biệt, vùng đất Ninh Bình là nơi phát tích thiêng, từ Phủ Tràng An - nơi sinh Vương, sinh Thánh. Dân gian có câu:

Đền thờ Đức Thánh Nguyễn tại xã Gia Thắng và Gia Tiên, huyện Gia Viễn

*Đại Hữu sinh Vương
Điềm Dương sinh Thánh.*

Trong hai câu ca trên thì Vương ở đây là chỉ Vua Đinh Tiên Hoàng, Thánh là chỉ Nguyễn Minh Không. Hai ông được sinh ra ở

Tượng Đức Thánh Nguyễn thờ tại chùa Bái Đính cổ - Ảnh: Việt Hà

hai làng liền kề nhau thuộc huyện Gia Viễn, tỉnh Ninh Bình đồng thời cũng là những người con tiêu biểu của vùng đất này. Đinh Tiên Hoàng Đế là vị vua mở nền chính thống cho các triều đại phong kiến trong lịch sử và Thiền sư Nguyễn Minh Không là vị Thánh được tôn sùng trong lòng nhiều người dân Việt.

Nói về Thiền sư Nguyễn Minh Không hay Lý Quốc Sư (1066 - 1141) đây là cái tên đã quá quen thuộc với bao thế hệ người dân Việt Nam, những nhà nghiên cứu sử học, những tín đồ đạo phật... Thân thế sự nghiệp của ông gắn liền với lịch sử, với nhiều truyền thuyết kỳ bí mà nhiều cuộc hội thảo khoa học đã từng nghiên cứu và thảo luận. Sinh thời những đóng góp to lớn của ông với triều đình, với đất nước đã được các vua triều Lý ghi nhận và ban cho quốc họ, phong danh hiệu Quốc sư - Lý Quốc Sư và sau khi ông qua đời thì cho lập đền thờ hương hương nhang thờ phụng. Nhưng đối với dân gian, tín ngưỡng Nguyễn Minh Không đã được thần hóa, được người Việt tôn sùng là Đức Thánh Nguyễn, đặt ngang hàng với Đức Thánh Trần - Trần Hưng Đạo thời Trần, nhân vật có thật được nhân dân phong làm Thánh. Ông là một thiền sư giỏi về Phật

pháp, giỏi cả pháp thuật, có công chữa bệnh cho vua Lý Thần Tông và là ông tổ của nghề đúc đồng...

Một số thư tịch cổ xếp ông là vị thánh trong tứ bất tử. Thánh Nguyễn Minh Không được xây dựng từ những mảnh vụn huyền thoại, được lịch sử hoá một Quốc sư tài danh để trở thành một ông Khổng Lồ có yếu tố của một anh

hùng văn hoá. Từ những sự tích trên có thể thấy sự đan xen các lớp văn hoá, tín ngưỡng khó có thể nhận ra từng yếu tố, đâu là những mảnh vụn huyền thoại được thần thoại hoá, lịch sử hoá, tín ngưỡng thờ thần linh nông nghiệp, thần đánh cá, thờ Tổ nghề và lớp văn hoá Phật giáo để tôn vinh một Quốc sư trở thành một vị Thánh bất tử. Rất nhiều nơi, đặc biệt là các chùa ở Việt Nam thờ vị Quốc sư này theo kiểu "*tiền Phật hậu Thánh*".

Nguyễn Minh Không là hiện thân quyền lực linh thiêng của Phật giáo hưng thịnh thời Lý - là thầy thuốc tài ba bậc nhất, là ngư dân gắn bó với thôn dã Đại Việt, là Thiền sư tài cao đức trọng, là bậc Thánh tổ nghề đúc đồng Việt Nam. Câu chuyện về Nguyễn Minh Không được lưu truyền qua nhiều đời, trong dân gian, được chép vào sách vở, thư tịch. Ngoài những yếu tố kỳ lạ, nó thấm nhuần triết lý sâu xa về phẩm hạnh cũng như sức mạnh của thiền gia. Người dân Việt nhớ tới Quốc sư triều Lý là nhớ đến câu chuyện sâu sắc đó...

Thiền sư Nguyễn Minh Không còn là người có công xây dựng rất nhiều ngôi chùa trên nước Đại Việt. Sử chép rằng, sau khi tu

Nét đẹp quê hương

hành đắc đạo, sư Minh Không trở về quê nhà ở Ninh Bình, dựng chùa Viên Quang, sau đó lại lập nhiều chùa ở Phả Lại (Bắc Ninh), Giao Thủy (Nam Định), Vũ Thư (Thái Bình)... để tu hành. Trong suốt cuộc đời, Nguyễn Minh Không đã dựng tới 500 ngôi chùa trên đất Đại Việt. Ông đã góp phần phổ biến và hưng thịnh Giáo lý đạo Phật rộng rãi trên cả nước. Có thể nói những đóng góp đó có một vai trò to lớn đối với sự phát triển văn hóa, xã hội của đất nước, mang lại nhiều lợi ích lớn lao cho nhân dân. Bởi vì, trong giai đoạn này, Phật giáo không chỉ dành riêng cho giới sư sãi, Phật tử mà còn ảnh hưởng chung toàn xã hội. Chùa chiền không chỉ đơn thuần là nơi thờ tự, lễ hội mà còn là nơi học tập, trau dồi đạo đức, văn hóa của người dân Đại Việt. Do sự phát triển của đạo Phật nên các chùa thời này đều có cơ sở vật chất rất lớn, bao gồm rất nhiều ruộng đất và tài sản. Một điều đáng quý là nguồn tài sản của các chùa hầu hết dùng để cứu cấp dân nghèo vào những năm mất mùa. Cửa chùa cũng chính là nơi cứu mang những người hoạn

nạn. Các thư tịch cũ như sách “Thiền Uyển Tập Anh” chép rằng: “vua và các tín chủ giàu có thường cúng dường của cải để chư tăng bố thí cho dân nghèo hay dùng vào các công việc cứu trợ công đức khác. Thiền sư Không Lộ (Giác Hải) tinh thông y thuật đã phát minh ra nhiều phương dược để cứu chữa cho dân...” có thể nói ông đã thực hiện việc cứu đời hành thiện một cách quảng đại theo giáo lý nhà Phật. Ông qua đời vào năm 1141, niên hiệu Thái Bình thứ 22, thọ 76 tuổi. Đề tưởng nhớ công ơn, nhiều nơi đã lập đền thờ ông. Trong số các chùa, đền thờ Quốc sư, tập trung nhiều nhất là ở các tỉnh: Ninh Bình, Bắc Ninh, Hải Dương, Hà Nội, Nam Định, Thái Bình...

Tại quê hương Ninh Bình, Đức Thánh Nguyễn Minh Không được thờ rất nhiều nơi đặc biệt là ở vùng Gia Viễn, quê hương của ông ở phía Bắc Cố đô Hoa Lư... Nơi thờ tiêu biểu nhất là đền thờ Đức Thánh Nguyễn trên mảnh đất sinh ra ông, thuộc địa phận hai xã Gia Thắng - Gia Tiến, huyện Gia Viễn. Xưa nơi đây là chùa Viên Quang, sau khi ông mất

nhân dân biến Viên Quang Tự thành đền thờ trấn Bắc, trong Hoa Lư tứ trấn. Đức Thánh Nguyễn Minh Không cũng được thờ tại Điện thờ ở chùa Bái Đính cổ, chính là nơi khi xưa đến đây tìm cây thuốc chữa bệnh cho vua Lý Thần Tông, ông đã phát hiện ra động trong lòng núi đá cao khoảng 190m so với mặt đất và lập nên chùa trong động. Hiện nay, khu tâm linh núi chùa Bái Đính tọa lạc tại xã Gia Sinh, huyện Gia Viễn với diện tích hơn 1000 ha, là kết hợp giữa sự linh thiêng, trầm mặc của Bái Đính cổ tự, cùng sự nguy nga, hoành tráng của một

Gác chuông tại đền thờ Đức Thánh Nguyễn ở Gia Tiến - Ảnh: Việt Hà

công trình kiến trúc Phật giáo mới đồ sộ bậc nhất Việt Nam với nhiều kỷ lục được xác lập. Việc hoàn thiện và đưa vào khai thác Bái Đính tân tự đã góp phần đánh thức tiềm năng du lịch tâm linh của đất Cố đô. Tại chùa Địch Lộng ở huyện Gia Viễn, nơi được mệnh danh là "Nam thiên đệ tam động", tức động đẹp thứ ba của trời Nam cũng có đền thờ và tượng của ông. Khu di tích động Hoa Lư thì phối thờ tượng ông cùng với tượng vua Đinh Tiên Hoàng. Lý Quốc Sư còn được thờ ở đền Thượng, xã Ninh Xuân, Hoa Lư; đình Ngô Đồng, xã Gia Phú, Gia Viễn; chùa Lạc Khoái ở bên sông Hoàng Long gắn với giai thoại tuổi thơ ông, hay cụm di tích miếu Bồ Vi - đình Vật ở xóm 10, thôn Bồ Vi, thị trấn Yên Thịnh, Yên Mô. Ông cũng được thờ ở chùa Nhất Trụ và động Am Tiên ở Cố đô Hoa Lư. Tại đền Thượng xã Khánh Phú và đền Tam Thánh ở xã Khánh An, Yên Khánh ông được suy tôn là Đức thánh cả.

Từ những nguồn thư tịch cổ, tài liệu tìm hiểu và nghiên cứu khoa học lịch sử, văn hóa, Phật học, Y học... cho ta góc nhìn đa chiều về Thiền sư Nguyễn Minh Không. Ở Việt Nam gắn với tín ngưỡng thờ cúng, tri ân những vị anh hùng dân tộc, những vị tiền bối có công với nước đã trở thành đạo lý uống nước nhớ nguồn và cũng hình thành nên loại hình du lịch tâm linh. Tâm linh và các giá trị di sản văn hóa tín ngưỡng gắn bó và tồn tại song hành cùng dân tộc từ hàng ngàn năm nay. Còn con người thì còn tôn giáo tín ngưỡng. Các di sản văn hóa, tín ngưỡng thuần Việt không chỉ được thể hiện qua các loại hình nghệ thuật, lễ hội dân gian, bài học lịch sử, mà còn ăn sâu vào đời sống dân gian của người Việt.

Tên tuổi của Thiền sư Nguyễn Minh Không gắn liền với những di sản văn hóa, những đền chùa cổ kính qua bao thế kỷ phủ đầy dấu ấn thời gian, tất cả đã góp phần làm nên bức tranh sinh động về du lịch tâm linh

Ninh Bình. Khi đến với mỗi điểm du lịch sinh thái kết hợp với tâm linh ở Ninh Bình du khách không chỉ đạt được sự gia tăng về niềm tin và chất lượng cuộc sống mà còn tăng cường sợi dây gắn bó, kết nối mối quan hệ giữa cá nhân với những người đồng đạo. Nhìn rộng hơn, tài nguyên du lịch thiên nhiên kết hợp với tâm linh có tính bản sắc cao, vì thường gắn liền với văn hóa dân tộc, là một trong những nội lực quan trọng để hình thành nên sản phẩm du lịch đặc thù cho địa phương.

Hoạt động du lịch sinh thái kết hợp với tâm linh vừa đáp ứng nhu cầu thư giãn, vừa tìm hiểu lịch sử, phong tục, tập quán, tín ngưỡng thông qua các di tích và lễ hội. Vì vậy, đẩy mạnh phát triển du lịch sinh thái kết hợp tâm linh chính là một trong các giải pháp nhằm thu hút dòng khách Việt kiều và du khách quốc tế. Đặc biệt với Ninh Bình - quê hương đã sinh ra và gắn bó với Thiền sư Nguyễn Minh Không thì những di tích lịch sử văn hóa ghi đậm dấu ấn của ông để lại, gắn liền với tên tuổi ông sẽ góp phần cho sự phát triển du lịch, văn hóa xã hội và phát triển kinh tế của tỉnh. Quần thể danh thắng Tràng An được UNESCO công nhận là Di sản Văn hóa và Thiên nhiên thế giới cũng là một trong những nơi ghi đậm nhiều dấu ấn của Thiền sư Nguyễn Minh Không. Từ đó có những tác động tích cực đến phát triển du lịch và việc xây dựng hình ảnh, thương hiệu của Ninh Bình trên trường du lịch trong nước và quốc tế, tạo động lực quan trọng để thúc đẩy phát triển du lịch, góp phần chuyển dịch cơ cấu kinh tế, tạo việc làm, nâng cao thu nhập của người dân, từng bước xây dựng Ninh Bình trở thành trung tâm du lịch lớn của vùng và cả nước, đồng thời đưa hình ảnh và vị thế của Ninh Bình vươn xa, để lại ấn tượng tốt đẹp trong lòng bạn bè trong nước và quốc tế khi về với Ninh Bình./.

Phát triển du lịch công đồng

là nền tảng phát triển du lịch nông thôn bền vững

Nguyễn Văn Minh - Phó giám đốc TTTXTDL

Phát triển nông nghiệp, nông thôn được Chính phủ rất quan tâm, và chỉ đạo toàn diện trên cả nước được thể hiện bằng các chương trình mục tiêu Quốc gia trong giai đoạn 2016-2020 là “Chương trình Mục tiêu Quốc gia xây dựng nông thôn mới” và “Chương trình giảm nghèo bền vững”. Những mô hình, sáng kiến đổi mới để gắn kết sản xuất nông nghiệp với phát triển du lịch góp phần phát triển kinh tế ở các vùng nông thôn bước đầu đã đạt được những kết quả nhất định. Những mô hình “du lịch nông nghiệp”, “du lịch nông thôn” được nhắc đến rất nhiều. Nhưng để phân biệt được thế nào là du lịch nông nghiệp và thế nào là du lịch nông thôn là điều làm cho nhiều người trong chúng ta không ít băn khoăn.

Trước hết, du lịch nông nghiệp là một loại hình du lịch tạo ra sản phẩm du lịch phục vụ du khách chủ yếu dựa vào nền tảng của hoạt động sản xuất nông nghiệp. Do vậy tài nguyên của loại hình du lịch này là tất cả những gì phục vụ cho hoạt động sản xuất nông nghiệp. Từ tư liệu sản xuất, đất đai, con người, qui trình sản xuất, phương thức tập quán kỹ thuật canh tác và sản phẩm làm ra... đến những yếu tố tự nhiên có liên quan đến sản xuất nông nghiệp như thời tiết, khí hậu, canh tác... đều là cơ sở tài nguyên cho du lịch nông nghiệp. Không gian tổ chức các hoạt động du lịch nông nghiệp cho du khách là trang trại, đồng ruộng, vườn cây, rừng trồng, những ao nuôi, cơ sở thuần dưỡng động, thực vật hoang dã... do một hộ gia đình, một trang trại, một hợp tác xã hay là một doanh nghiệp nông nghiệp quản lý... Chủ thể tham gia tổ chức du lịch nông nghiệp có thể là chủ hộ sản

Loại hình du lịch homestay ở Vân Long - Ảnh: Xuân Lâm

xuất, chủ rừng, chủ trang trại, hợp tác xã nông nghiệp, tổ hợp tác, chủ doanh nghiệp nông nghiệp... Họ chính là những người nông dân. Du khách thư giãn, giải trí, hoạt động rèn luyện thể lực và tinh thần, gần gũi với thiên nhiên và trải nghiệm cuộc sống nhà nông từ những người nông dân trong hoạt động nông nghiệp. Người nông dân thông qua du lịch nông nghiệp cũng được dịp quảng bá sản phẩm nông nghiệp của mình và có thu nhập từ du lịch.

Nếu du khách không dừng lại ở đó mà còn mở rộng không gian hoạt động du lịch của mình bằng việc tham quan cảnh quan vùng nông thôn của địa phương như tận hưởng cảnh đẹp của dòng sông khi đi thuyền trên sông, chạy xe đạp hay tản bộ trên đường làng, tham quan các di tích văn hóa lịch sử ở địa phương, các cơ sở làm bánh kẹo, xưởng thủ công... thì du khách đã vượt ra ngoài không gian của du lịch nông nghiệp. Bởi du khách đã sử dụng tài nguyên vùng nông thôn của địa phương đó để phục vụ cho mục đích du lịch của mình. Chính các tài nguyên đó của địa phương đã làm phong phú hơn, hấp dẫn hơn điểm đến của mình. Các yếu tố đó chính là du lịch nông thôn.

Từ đó, chúng ta cũng dễ dàng nhận thấy rằng thành phần tham gia tổ chức du lịch nông thôn không chỉ là chủ hộ, nhà vườn, chủ rừng, chủ trang trại, chủ cơ sở, hợp tác xã, tổ hợp tác, chủ doanh nghiệp nông nghiệp, các chủ thể các cơ sở kinh doanh các loại hình du lịch khác mà còn có cả cư dân và cộng đồng địa phương đó.

Như vậy, du lịch nông thôn không chỉ gói gọn trong một loại hình du lịch nhất định, nó có thể bao gồm nhiều loại hình du lịch ở một vùng

nông thôn của một địa phương nào đó. Phát triển du lịch nông thôn là phát triển theo hướng mở rộng và khai thác các mối liên kết giữa các loại hình du lịch ở địa phương nhằm đảm bảo hài hòa lợi ích của tổ chức làm du lịch và lợi ích của cộng đồng địa phương, có sự tham gia của cộng đồng và quan tâm chỉ đạo của chính quyền địa phương nhằm góp phần phát triển nông thôn của địa phương theo định hướng bền vững.

Bảng tóm tắt những điểm khác biệt giữa du lịch nông nghiệp và du lịch nông thôn

Các điểm khác biệt	Du lịch nông nghiệp	Du lịch nông thôn
Loại hình du lịch	Là một loại hình du lịch đơn lẻ	Tổng hợp liên kết nhiều loại hình du lịch ở địa phương
Tài nguyên du lịch	Tài nguyên sản xuất nông nghiệp	Tài nguyên thiên nhiên và nhân văn địa phương và tài nguyên các loại hình du lịch khác ở địa phương
Chủ thể tham gia du lịch	Nông dân	Chủ cơ sở và cộng đồng dân cư
Không gian du lịch	Trang trại, đồng ruộng	Tất cả những nơi có tài nguyên du lịch ở địa phương
Xung đột lợi ích	Có thể gây xung đột lợi ích với cộng đồng	Giải quyết xung đột lợi ích với cộng đồng. Nhấn mạnh vai trò của chính quyền địa phương

Du lịch nông thôn ở Ninh Bình đã được quan tâm từ sớm, ngay từ năm 2005 một số hộ dân xã Gia Vân kết hợp với Doanh nghiệp tư nhân Ngôi sao xây dựng mô hình du lịch dựa vào cộng đồng tại Vân Long. Du khách trải nghiệm các tour “*Du khảo đồng quê*” và hoạt động trải nghiệm “*Một ngày làm nông dân*” tổ chức khai thác ở một số địa phương được du khách đánh giá rất cao về tính đa dạng và hấp dẫn của các hoạt động trải nghiệm. Hiện nay trên địa bàn toàn tỉnh đã có nhiều doanh nghiệp, hộ kinh doanh theo dạng nhà ở có phòng cho khách du lịch thuê (Homestay) hoạt động hiệu quả đã được cấp phép hoạt động như: Ở TP. Ninh Bình 04 cơ sở, huyện Hoa Lư 17 cơ sở, Gia Viễn 8 cơ sở, Yên Mô 01 cơ sở... Các mô hình kinh doanh

Homestay bước đầu đã tạo được ấn tượng và sự trải nghiệm của khách du lịch. Bên cạnh những ưu đãi về tự nhiên, văn hóa của địa phương thì sự phát triển nông nghiệp đã có những bước tăng trưởng mạnh. Hiện nay toàn tỉnh có hơn 990 trang trại, gia trại, trong đó có 88 trang trại tổng hợp với diện tích đất bình quân 4,5ha/trang trại. Bằng sự chung tay của cả cộng đồng, các cấp chính quyền cùng với tiềm năng phát triển du lịch sẵn có, các tài nguyên nông nghiệp, các vùng nguyên liệu dứa của công ty CPTP xuất khẩu Đông Giao, vùng trồng hoa Ninh Phúc... sự phát triển nhanh của du lịch sẽ tạo nên các mô hình kết hợp là cơ hội lớn để phát triển du lịch nông thôn ở Ninh Bình./.

PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI CỘNG ĐỒNG XÃ HỮU LIÊN (HUYỆN HỮU LŨNG, LẠNG SƠN)

Trung tâm Thông tin Xúc tiến Du lịch Lạng Sơn

Hữu Liên là xã vùng III của huyện Hữu Lũng, cách trung tâm huyện khoảng 25 km về phía Bắc. Trong nhiều năm qua, được sự quan tâm đầu tư của Nhà nước, hệ thống đường giao thông liên huyện ở đây phát triển khá. Hơn nữa, trên địa bàn xã còn có khu rừng đặc dụng (RĐĐ) Hữu Liên, có di sản di tích cấp tỉnh, làng bản dân tộc thiểu số, đây là một trong những thế mạnh có thể phát triển các loại hình du lịch như: du lịch tâm linh, du lịch sinh thái và du lịch cộng đồng. Ngoài khu RĐĐ Hữu Liên, cách UBND xã khoảng 3 km còn có khu Đồng Lâm - một khu đất rộng tới trăm héc ta với cảnh đẹp sơn thủy hữu tình; trên núi có hang, giữa có cánh đồng cỏ bằng phẳng và dòng suối chảy qua. Địa điểm này mỗi năm cũng thu hút tới hàng nghìn lượt bạn trẻ và du khách nước ngoài đến tham quan.

Cùng với hệ sinh thái tự nhiên, trên địa bàn còn có nhà thờ Tự Đức thánh Quý Minh Đại Vương, là một trong ba vị tướng được Triều đình phong tước, có sắc của vua ban cho Quý Minh là “Thượng đẳng thần”. Đối với lễ hội diễn ra tại đình, xã đã phục dựng lại các nghi lễ, trò chơi diễn xướng dân gian. Hoạt động bảo tồn loại hình văn hoá đã thu hút đông đảo du khách thập phương đến tham dự và trải nghiệm du lịch tâm linh.

Hoà cùng núi rừng, cảnh đẹp thiên nhiên ban tặng, tại các làng bản, chúng ta còn được tận mắt chiêm ngưỡng vẻ đẹp nhà sàn 4 mái lợp ngói âm dương của người dân tộc Tày, dân

tộc Dao sinh sống qua nhiều thế hệ. Một di sản văn hoá kiến trúc nhà sàn, tồn tại song song với di sản văn hoá phi vật thể như: hát pá xoan, hát nả tơ, hát then, diễn chèo cổ, bài thuốc nam dân gian, cùng với những trang phục độc đáo của dân tộc Dao chỉ có ở xã Hữu Liên.

Nhằm khai thác tiềm năng phát triển du lịch của xã Hữu Liên, từ năm 2016, Trung tâm Thông tin Xúc tiến du lịch tỉnh phối hợp với Phòng Văn hoá- Thông tin huyện Hữu Lũng và UBND xã Hữu Liên tiến hành khảo sát các điểm có thể phát triển du lịch. Cho đến nay, Trung tâm thông tin Xúc tiến du lịch đã xây dựng tour du lịch tâm linh, du lịch sinh thái và du lịch cộng đồng gắn kết với vùng phụ cận; tour du lịch xuất phát từ thành phố Lạng Sơn- đền Quan Sát- đền Bắc Lệ- rừng đặc dụng Hữu Liên, xã Hữu Liên - khu ATK Bắc Sơn. Khai thác tiềm năng du lịch văn hóa cộng đồng của Hữu Liên là hướng đi đúng đắn được các cấp, ngành, doanh nghiệp quan tâm đầu tư xây dựng tour, tuyến du lịch, góp phần bảo vệ nguồn tài nguyên thiên nhiên, phát huy giá trị văn hóa đặc sắc, đồng thời nâng cao mức sống, tạo việc làm cho người dân bản địa./.

Hoạt động quảng bá chào mừng Năm du lịch quốc gia - Ninh Bình 2020 tại hội chợ ITE-HCMC 2019. Ảnh: Xuân Lâm

Ông Bùi Thành Đông - TUV, Giám đốc Sở Du lịch tỉnh Ninh Bình chụp ảnh lưu niệm tại gian hàng quảng bá xúc tiến du lịch ITE-HCMC 2019 - Ảnh: Xuân Lâm

